

Nr 179.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggspension åt adjunkten L. C. H. E. Sjögren och f. d. ämneslärarinnan Tyra Olga Thérèse Lundbladh; given Stockholms slott den 1 mars 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt. ¶

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om tilläggspension åt adjunkten vid samrealskolan i Oskarshamn Lorenz Conrad Henning Esaias Sjögren och f. d. ämneslärarinnan vid samrealskolan i Eslöv Tyra Olga Thérèse Lundbladh samt anför därvid:

1:o.

Adjunkten Lorenz Conrad Henning Esaias Sjögren. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sjögren är född den 8 maj 1870 och således den 8 maj 1935 uppnår för honom gällande pensionsålder av 65 år;

att han tjänstgjort såsom vikarierande adjunkt vid högre allmänna läroverket i Nyköping under läsåret 1895/1896;

att han innehaft befattning såsom ordinarie adjunkt vid samrealskolan i Oskarshamn (tidigare Oskarshamns realskola) sedan den 1 april 1917, varunder han åtnjutit tjänstledighet för uppehållande av prästerlig tjänst eller för enskilda angelägenheter under sammanlagt omkring fyra månader;

att han genom beslut av Kungl. Maj:t den 12 oktober 1934 erhållit tillstånd att kvarstå vid sin adjunktstjänst intill utgången av juni 1935;

att statskontoret genom beslut den 24 januari 1935 förklarat Sjögren berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten efter den 8 maj 1935 uppnådd levnadsålder av 65 år komme att äga rum, åtnjuta avkortad pension, att utgå enligt bestämmelserna i 1907 års civila pensionslag, till årligt belopp av 2,190 kronor, motsvarande efter föreskriven avrundning $\frac{18}{33}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,000 kronor;

samt att Sjögren från och med den 26 juni 1893 till och med den 30 april 1917, med undantag dels för tid, varunder han bestritt förenämnda tjänstgöring såsom vikarierande adjunkt vid högre allmänna läroverket i Nyköping, dels för tiden 8 maj—29 juni 1910, då han åtnjutit tjänstledighet för studieresa, eller under sammanlagt 22 år 11 månader 23 dagar innehaft olika prästerliga förordnanden.

Sjögren har hos Kungl. Maj:t anhållit att på grund av förenämnda prästerliga tjänstgöring komma i åtnjutande av tilläggspension till sådant belopp, att hans sammanlagda pension kommer att uppgå till det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,000 kronor.

Skolöverstyrelsen har — under erinran att Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare bifallit liknande ansökningar, i vilket hänseende överstyrelsen ville hänvisa till 1932 års riksdags beslut rörande tilläggspension åt läroverksadjunkten J. A. Kjellander (prop. nr 232, p. 2; riksd. skr. nr 227, p. 64) — tillstyrkt bifall till den av Sjögren gjorda ansökningen. Överstyrelsen har därvid anfört i huvudsak följande:

Vid bestämmandet av tilläggspensionen synes Sjögren i enlighet med i tidigare liknande fall tillämpade beräkningsgrunder böra tillgodoräknas $\frac{2}{3}$ av den till 22 år 11 månader 23 dagar uppgående tid, under vilken han bestritt prästerlig tjänstgöring, eller 15 år 3 månader 25 dagar. Under sådan förutsättning skulle Sjögrens sammanlagda för statspen-

sion beräkneliga tjänstetid uppgå till 33 hela år, till följd varav han borde komma i åtnjutande av hel pension, 4,000 kronor. Vid bifall härtill skulle tilläggs pensionen, enär den Sjögren författningsenligt tillkommande pensionen uppginge till ett belopp av 2,190 kronor, utgöra 1,810 kronor. Å sammanlagda pensionsförmånen synes böra utgå pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). Därest Sjögren skulle komma i åtnjutande av emeritilön såsom präst, synes härav betingad minskning av tilläggs pensionen böra äga rum.

Statskontoret har i avgivet utlåtande förklarat sig icke hava annat att erinra mot skolöverstyrelsens förslag än att vid beviljandet av tilläggs pensionen syntes böra fästas det villkoret, att, därest Sjögren framdeles skulle komma i åtnjutande av emeritilön såsom präst, tilläggs pensionen skulle upphöra att utgå.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att tilläggs pension beredes Sjögren enligt de av ämbetsverken angivna beräkningsgrunderna. På sätt statskontoret föreslagit, torde föreskrift böra meddelas, att tilläggs pensionen skall upphöra att utgå, därest Sjögren blir tillerkänd emeritilön såsom präst.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att adjunkten vid samrealskolan i Oskarshamn Lorenz Conrad Henning Esaias Sjögren må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen kommer att uppgå till 4,000 kronor för år, med rätt att å sistnämnda belopp åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280); skolan dock tilläggs pensionen upphöra att utgå, därest Sjögren kommer i åtnjutande av emeritilön såsom präst.

2:o.

F. d. ämneslärarinnan Tyra Olga Thérèse Lundbladh. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lundbladh är född den 2 februari 1875 och alltså den 2 februari 1935 uppnått för henne gällande pensionsålder av 60 år;

att hon läsaren 1897/1898—1909/1910, med undantag för läsåret 1901/1902 och höstterminen 1902, då hon åtnjutit tjänstledighet för akademiska stu-

dier, tjänstgjort såsom vikarierande eller ordinarie lärarinna vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, nämligen till och med vårterminen 1909 vid Eslövs högre flickskola med en undervisningsskyldighet av minst 24 veckotimmar och under läsåret 1909/1910 dels vid sistnämnda läroanstalt med en undervisningsskyldighet av 18 veckotimmar och dels vid Eslövs realskola med en undervisningsskyldighet av 10 veckotimmar;

att sedan omförmälda båda skolor, av vilka Eslövs realskola åtnjutit statsunderstöd intill utgången av år 1910, under höstterminen 1910 sammanslagits till en enskild mellanskola, Lundbladhs övergått till denna skola, vilken alltifrån ingången av år 1911 åtnjutit statsunderstöd;

att sistnämnda skola, vilken med början höstterminen 1910 utvidgats med ett gymnasium, från och med ingången av år 1914 jämte gymnasiet övertagits av Eslövs stad;

att den i anslutning härtill bildade kommunala mellanskolan åtnjutit statsunderstöd räknat från ingången av år 1914, under det att det kommunala gymnasiet tilldelats sådant understöd först år 1916;

att Lundbladhs, utan åtnjutande av tjänstledighet, från och med höstterminen 1910 till den 1 maj 1914, då hon tillträtt befattning såsom ordinarie lärarinna och biträdande föreståndarinna vid den kommunala mellanskolan, bestritt tjänstgöring av följande omfattning och med nedan angivna fördelning å mellanskola och gymnasium, nämligen:

läsåret 1910/1911	23	veckotimmar i mellanskolan och 2 timmar i gymnasiet,
» 1911/1912	19	» » » » 3 » » » ,
» 1912/1913	14	» » » » 9 » » » ,
» 1913/1914	19	» » » » 9 » » » ;

att Lundbladhs tjänstgöring vid här förut angivna enskilda eller kommunala läroanstalter efter avdrag av tid, varunder hon varit tjänstledig, sålunda omfattar en sammanlagd tid av 15 år 4 månader före tillträdet den 1 maj 1914 av nyssberörda befattning såsom ordinarie lärarinna och biträdande föreståndarinna vid kommunala mellanskolan i Eslöv;

att hon innehåft sistnämnda befattning till den 1 juli 1928, då skolan ombildats till statlig samrealskola, vid vilken skola Lundbladhs därefter innehåft anställning såsom ordinarie ämneslärarinna till och med den 2 februari 1935, då hon vid uppnådd pensionsålder avgått ur tjänst;

att hon — som i egenskap av lärarinna vid kommunala mellanskolan i Eslöv vunnit inträde i statens pensionsanstalt samt jämlikt bestämmelserna i 2 § av 1907 års civila pensionslag och mom. 12 i övergångsstadgandena till kap. IV i reglementet för statens pensionsanstalt kvarstått i pensionsanstalten även efter övergången i statstjänst — genom beslut av pensionsanstalten den 5 oktober 1934 förklarats berättigad att efter avgång från tjänsten komma i åtnjutande av avkortad tjänstepension med 1,850 kronor, motsvarande ²⁰/₃₀ av hel pensions belopp, 2,775 kronor;

att statens pensionsanstalt vid fastställandet av pensionen tillgodoräknat Lundblad den tid från och med den 1 maj 1914, varunder hon tjänstgjort vid kommunala mellanskolan i Eslöv och samrealskolan i Eslöv, eller alltså 20 hela år;

samt att Lundblad från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom uppbär en årlig pension av 275 kronor.

Hos Kungl. Maj:t har Lundblad anhängit om tilläggspension på grund av sin förenämnda tjänstgöring såsom lärarinna före den 1 maj 1914.

Skolöverstyrelsen har — under erinran att Kungl. Maj:t och riksdagen i åtskilliga tidigare fall medgivit lärarpersonal vid statliga läroanstalter rätt att tillgodoräkna tjänstgöring vid statsunderstödda kommunala eller enskilda undervisningsanstalter — hemställt om tilläggspension åt Lundblad till belopp av 650 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Överstyrelsen finner, att Lundblads tjänstgöring under tiden från och med höstterminen 1897 till och med utgången av april 1914 vid de läroanstalter i Eslöv, som, efter att hava genomgått flera olika utvecklingsstadium, för närvarande utgöras av en statens samrealskola och ett därpå byggt statsunderstött kommunalt gymnasium, måste anses hava varit av direkt allmännyttig beskaffenhet och torde hava varit till gagn för hennes följande arbete i statens tjänst. Att hon under läsåren 1910/1911—1913/1914 haft viss del av sin tjänstgöring förlagd till gymnasiet synes enligt överstyrelsens mening icke böra lända henne till nackdel vid bedömning av frågan om tilläggspension, då nämnda tjänstgöring måste anses hava varit för henne mer krävande än tjänstgöringen på mellanstadiet och då gymnasiet ifråga några år senare beviljats statsunderstöd. Överstyrelsen anser det därför med billigheten överensstämmande, att tilläggspension av statsmedel beviljas även Lundblad.

Vid bestämmande av tilläggspensionen synes Lundblad i enlighet med vad som medgivits i tidigare liknande fall böra tillgodoräknas $\frac{2}{3}$ av den till 15 år 4 månader uppgående tid, under vilken hon före den 1 maj 1914 tjänstgjort vid förut omförmälda enskilda och kommunala läroanstalter, eller 10 år 2 månader 20 dagar. Under sådan förutsättning skulle Lundblads sammanlagda för statspension beräkneliga tjänstetid komma att uppgå till över 30 år, i följd varav sammanlagda pensionsbeloppet borde motsvara det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,775 kronor. Den tilläggspension, som skulle kunna ifrågakomma, uppgår alltså, när den sökanden författningsenligt tillkommande pensionen utgör 1,850 kronor, till ett belopp av 925 kronor. I överensstämmelse med riksdagens tidigare beslut i liknande ärenden — t. ex. 1933 års riksdags beslut rörande f. d. första lärarinnan vid samrealskolan i Vadstena Augusta Maria Lybeck — bör emellertid detta belopp minskas med beloppet av den Lundblad tillkommande pensionen från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom eller 275 kronor. Tilläggspensionen synes i enlighet härmed böra bestämmas till ett belopp av 650 kronor. Pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg torde däremot böra beräknas å ett sammanlagt pensionsbelopp av 2,775 kronor.

Statskontoret har anslutit sig till den av skolöverstyrelsen gjorda framställningen.

I likhet med ämbetsverken finner jag mig böra tillstyrka, att tilläggs-pension beviljas Lundbladh på grund av hennes i ärendet omförmälda tjänstgöring före inträdet i statens pensionsanstalt. Tilläggs-pensionen synes mig dock icke böra bestämmas till högre belopp än att den författningsenliga pensionen, pensionen från den enskilda pensionsinrättningen och tilläggs-pensionen tillsammans komma att uppgå till det belopp av 2,700 kronor, som skulle hava utgjort pensionsunderlag för Lundbladh, därest hennes pension — såsom reguljärt skall ske för ämneslärarinna vid samrealskola — bestämts jämlikt 1907 års civila pensionslag. I enlighet härmed vill jag förordna, att tilläggs-pensionen fastställles till ett belopp av 575 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att f. d. ämneslärarinnan vid samrealskolan i Eslöv Tyra Olga Thérèse Lundbladh må, räknat från och med den 1 mars 1935, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — tilläggs-pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 575 kronor för år,

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg må för Lundbladh beräknas å ett sammanlagt belopp av 2,700 kronor.

Vad departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
R. Borgström.